

BUNDFISK

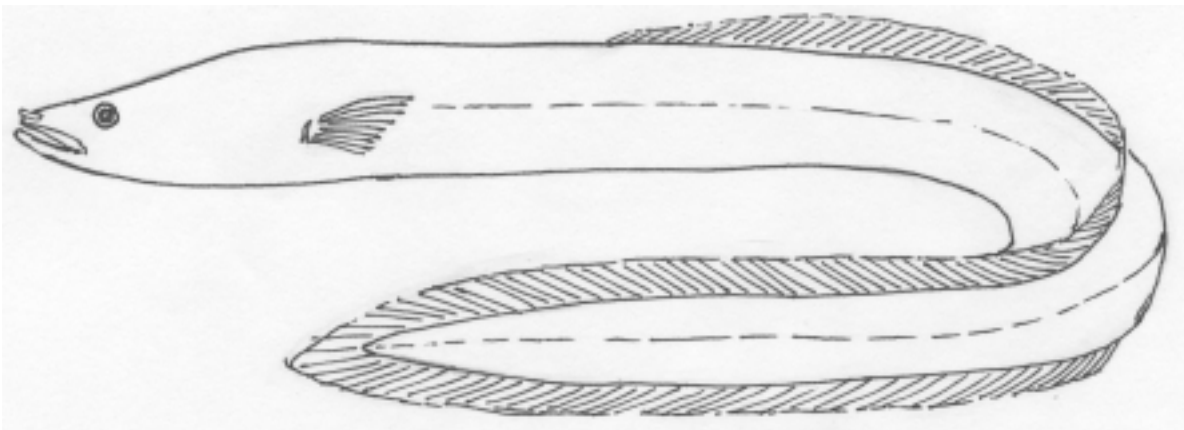
VANDREFISK

ÅLEN

Ål findes i alle danske have og indvande med forbindelse til havet, undertiden også i mergelgrave og damme. Der er flere slags ål:

Havålen findes kun i havet og er en selvstændig art, der ikke forekommer så almindeligt i danske have. Det er en stor skælløs, grålig ål på 1½ - 2 meters længde, når den er fuldt udviklet.

Den europæiske ål er den art alle kender, den optræder i to former, der er så forskellige af udseende, at man tidligere troede, det var to forskellige arter.

Se om du kan finde ålene i akvariet og se så nøje på dem!

Hvor opholder ålen sig mest? Oppe i vandet eller på/i bunden? _____

Hvordan svømmer den? Ved slag med halen fra side til side? Ved en bølgende bevægelse med hele kroppen? _____

Hvilke finner mangler ålen, som andre fisk har? _____

Hvilke finner er vokset sammen? _____

Hvilken farve har ålen på ryggen? _____ På siderne _____

På undersiden? _____

Der to typer europæisk ål kaldet gulål og blankål efter deres udseende. Hvilken type er der i akvariet? _____

Der er andre synlige forskelle end farverne:

Notér særkendetegn:

BUNDFISK

VANDREFISK

ÅLEN

Gulål
(efter
C.G.Joh.
Petersen).

Blankål
(efter
C.G.Joh.
Petersen)

Notér særkendetegn:

Den europæiske ål bliver for hannens vedkommende højst ca. ½ m lang, hunnen kan blive godt dobbelt så lang, men det er yderst sjældent. For at opnå en rimelig størrelse og blive rigtig fed må ålen spise meget. Den æder næsten hvad som helst, dog sjældent planteføde.

Eksempler på ålens føde (efter Danmarks Fauna):

Foruden larver af vandinsekter, børsteorme, muslinger, krabber og andre krebsdyr, vandinsekter og småfisk som her vist, æder den gerne rogn, ådsler og frøer; ål siges endda også at kunne tage ællinger og vandrotter, i så fald må det være ret store gulål, der er tale om. Det er nemlig normalt kun gulålen, der tager føde til sig. Gennem flere år æder den sig tyk og fed.

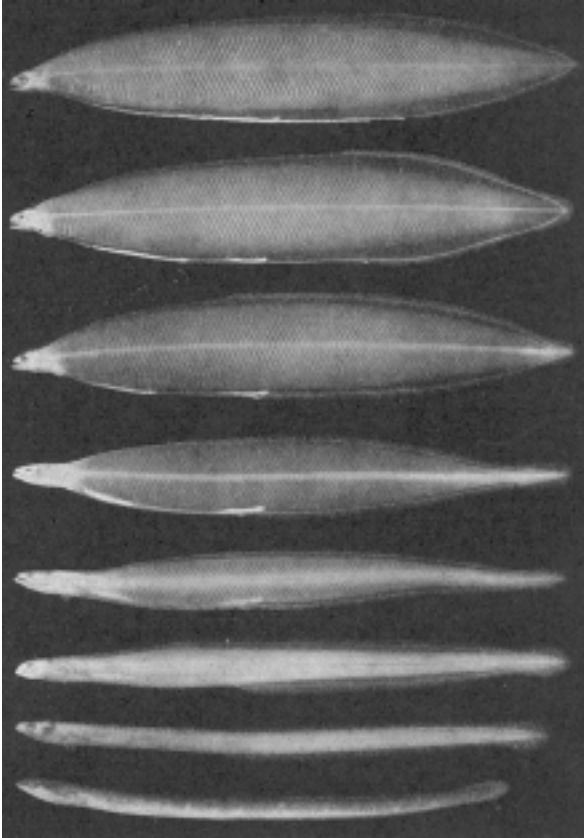
Det var i mere end tusinde år et mysterium, hvor ålenes gydepladser var, indtil den danske havforsker Johs. Schmidt efter at have forsket i problemet gennem mere end 25 år endelig løste gåden.

Når gulålen når en vis alder og størrelse, begynder den at ændre sig, den skifter farve, bliver fastere i kødet, får større øjne og mindre tarmsystem og holder op med at tage føde til sig. Den er nu blevet en blankål, og en mørk nat i eftersommeren eller det tidlige efterår forlader den de danske farvande og svømmer til Sargassohavet øst for Caraibien. Her gyder den sine æg på dybt vand, hvorefter den dør.

BUNDFISK

VANDREFISK

ÅLEN

Af æggene udvikles pelagiske larver, der driver med havstrømmene tværs over Atlanterhavet til de europæiske kyster.

Turen fra Sargassohavet til Europa tager ca. 14 måneder.

Undervejs skifter larverne form, indtil de til sidst ligner en 6½ cm lang, gennemsigtig ål – en 'glasål'. Den søger ned mod bunden og svømmer ind på lavere vand i bl.a. de danske farvande og søger ind i fjorde og op i vandløb.

Det første år, mens den efterhånden bliver farvet og uigennemsigtig, vokser glasålen kun 1 cm. Det næste år 5 cm. Et år senere, i sit tredje leveår, er den 18 cm lang og danner de første skæl.

(Illustration efter Johs. Schmidt)

Hanålen bliver højst ½ m lang og er, når den bliver blankål, mellem 6 og 12 år gammel.

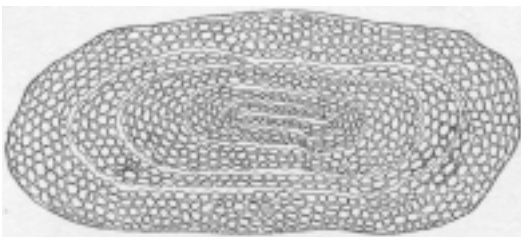
Hunålen bliver højst 130 cm lang og er, når den bliver blankål, mellem 10 og 30 år gammel.

Kun voksne dyr, fugle og fisk kan få unger, lægge æg eller gyde d.v.s. formere sig.

Ålen bliver først helt voksen undervejs til Sargassohavet, så der kan være stor forskel på, hvor mange år en ål er, når den bliver voksen.

En åls alder kan bestemmes, ved at man tæller årringe på et skæl. Skællene er meget små og ligger i huden under slimlaget i et zig-zag mønster.

Hvor gammel var den ål, hvis skæl ses herunder? _____

Husk lige i hvilket af dens leveår det var, ålen begyndte at danne skæl, og bemærk at det er de mørke 'ringe' med de mange rundagtige små celler du skal tælle – ikke de lyse.

I fangenskab blev en ål meget gammel – omkring 50 år, den var da blevet 1,35 m lang.

BUNDFISK**VANDREFISK****ÅLEN**

Ål er meget sejlive. De kan være ude af vandet længe, dels fordi de kan optage ilt gennem huden, dels fordi deres gæller sidder godt gemt. Kan du finde gællespalten på billederne af gulåls og blankåls hoveder? Og på ålene i akvariet?

Hvor sidder gællespalterne? _____

Ål er nataktive. Om dagen gemmer de sig i bunden, blandt planter eller i naturligt forekommende huller.

Både gulål og blankål fiskes.

Redskaber til ålefiskeri kan være: Vod, sildenot, åluser med radgarn, kasteruser med madding i, ålebundgarn, krogliner med madding og flere andre.

Hvilke af de nævnte, vil du mene, er velegnede til fangst af gulål? _____

Hvilke af de nævnte, vil du mene, er velegnede til fangst af blankål? _____

Redskaberne kan du se eksempler på i udstillingen og på redskabsarkene.

Når ålene er fanget, skal de sorteres og undermålerne sættes ud igen.

Det kræver håndelag, et vist tag og gerne en ikke for skarp kniv at holde fast på en slimet ål:

Ålen er en dyr fisk at købe. Den forhandles levende, i fersk, flået tilstand og røget.

Opgaveliste – klik her.